

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. heinäkuuta 2023
(OR. en)

11142/1/23
REV 1

ECOFIN 667
UEM 201
SOC 493
EMPL 344
COMPET 688
ENV 767
EDUC 280
RECH 312
ENER 403
JAI 913
GENDER 144
ANTIDISCRIM 138
JEUN 182
SAN 419

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Ed. asiak. nro: 11142/23

Kom:n asiak. nro: COM(2023) 612 final

Asia: NEUVOSTON SUOSITUS Italian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 612 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Italian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

---

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241³, jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

---

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan varoituskansakansia koskevan kertomuksen 2023, jossa se katsoi, että Italia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi 14 päivänä joulukuuta 2022 myös lausunnon Italian vuoden 2023 alustavasta talousarviosuunnitelmasta. Komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴, jäljempänä 'euroaluetta koskeva vuoden 2023 suositus', 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

---

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollateknologioiden ja -tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.

- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

---

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta annettu tiedonanto'. Sillä pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipolitiikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestäväää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Italia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Italian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Italia on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.
- (10) Italia toimitti 2 päivänä toukokuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa ja vakausohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Italian puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

---

⁶ ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1.

- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Italiaa koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Italian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Italia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Italian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Italiasta perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023. Komission päätelmä oli, että Italian makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Joistakin parannuksista huolimatta Italiassa on edelleen haavoittuvuuksia, jotka liittyvät erityisesti suureen julkiseen velkaan ja heikkoon tuottavuuden kasvuun yhdistettynä työmarkkinoilla ja rahoitusmarkkinoilla ilmeneviin heikkouksiin, millä on rajatylittävää merkitystä. Italian pitkäaikaiset haavoittuvuudet ovat vähentyneet jonkin verran viime vuosina, mutta ne ovat edelleen merkittäviä eikä niistä ennusteiden mukaan päästä lähitulevaisuudessa eroon. Jatkuvasti vähäisenä pysynyt tuottavuuden kasvu on pitkittänyt Italian heikkoa talouskasvua, mikä hidastaa julkisen velan vähentämistä, heikentää työllistymismahdollisuuksia ja vaikuttaa myös pankkien taseisiin. Julkisen talouden velkasuhde pieneni edelleen vuonna 2022 talouden elpessä. Se on kuitenkin edelleen korkea ja muodostaa merkittävän haasteen julkisen talouden kestävyydelle. Julkisen talouden velkasuhteen ennustetaan supistuvan edelleen vuoteen 2024 mennessä mutta kasvavan keskipitkällä aikavälillä, jos vakauttamistoimenpiteitä ei toteuteta. Hallitus on toteuttanut lisätoimenpiteitä rahoitussektorin häiriönsietokyvyn tukemiseksi, ja järjestämättömien lainojen määrä on vähentynyt merkittävästi, mutta pankit ovat edelleen huomattavan alttiina valtion luottoriskille. Epätasapainojen poistamiseen tähtäävät toimet ovat edistyneet jonkin verran, mutta toimia on vielä jatkettava. Lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on yhä keskeinen poliittinen painopiste, sillä suunnitelmaan sisältyy kattavia uudistuksia ja merkittäviä investointeja. Suuren julkisen velan saattaminen vakaalle laskuuralle samalla, kun velanhoitokustannukset ja väestön ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset kasvavat, edellyttää monitahoista lähestymistapaa, joka perustuu varovaiseen finanssipolitiikkaan, riittäviin perusylijämiin, kasvua edistäviin investointeihin ja uudistuksiin, verosäännösten noudattamisen parantamiseen sekä kansallisten ja unionin varojen tehokkaaseen käyttöön. Italiassa on edessään haasteita, joiden ratkaisemiseksi tarvittaisiin elpymis- ja palautumissuunnitelman jatkuvan ja tehokkaan täytäntöönpanon ohella poliittisia lisätoimia erityisesti verotuksen, finanssipolitiikan kehyksen, eläkejärjestelmien, väestökehityksen, työmarkkinoiden ja energian aloilla.

- (13) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Italian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 9,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 8,0 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 149,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, väheni vuoden 2022 loppuun mennessä 144,4 prosenttiin. Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Europan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen. Kyseisessä kertomuksessa käsiteltiin Italian julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2022 sen julkisen talouden alijäämä ylitti perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja sen julkinen velka perussopimuksessa asetetun 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen, eikä se noudattanut velan supistamista koskevaa vertailuarvoa. Kertomuksessa todettiin, että alijäämäkriteeriä ja velkakriteeriä ei ole noudatettu. Komissio ei ehdottanut 8 päivänä maaliskuuta 2023 antamansa tiedonannon mukaisesti uusien liiallisen alijäämän menettelyjen aloittamista keväällä 2023. Tämän jälkeen komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatiетojen perusteella. Italian olisi otettava tämä huomioon toteuttaessaan vuoden 2023 talousarviotaan ja laatiessaan alustavaa talousarviosuunnitelmaansa vuodeksi 2024.

(14) Julkisen talouden rahoitusasemaan on vaikuttanut uusi tilastollinen käsittelytapa, jota sovelletaan eräisiin asuntojen perusparannukseen tarkoitettuihin verohyvityksiin. Kyseiset hyvitykset kirjataan nyt pääomansiirroiksi, ja ne ovat kertyneet enimmäkseen vuosina 2021–2022.⁷ Lisäksi siihen ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisia finanssipolitiikan verokertymää vähentäviä toimenpiteitä olivat muun muassa toimenpiteet sähkö- ja kaasualan yleisten järjestelmämaksujen valvomiseksi, kaasun alv-kannan alentaminen, polttoaineiden hintojen valmisteveron alentaminen sekä sosiaaliturvamaksujen alentaminen tietyn tulorajan alittavien työntekijöiden osalta; tällaisiin finanssipolitiikan menoja lisääviin toimenpiteisiin kuuluivat sähkö- ja kaasuyrityksille myönnettävät tuet, pienituloisten kotitalouksien sähkö- ja kaasulaskujen perusteella maksettavan ”sosiaalisen bonuksen” laajentaminen, tarveharkintaiset avustukset työntekijöille, eläkeläisille ja työttömille sekä vanhuuseläkkeiden korottaminen 2 prosentilla lokakuussa 2022 ennen lakisääteistä inflaatioon liittyvää indeksikorotusta, joka on määrä tehdä vuonna 2023. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoitiin osittain uusilla veroilla, joita kannettiin energiantuottajien ja -toimittajien satunnaisista voitoista, sekä tuloilla, jotka saatiin uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön hinnan kompensointimekanismista ja sellaisen korvausmekanismin käyttöönotosta sähköalalla, jolla on tarkoitus panna täytäntöön korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä annettu neuvoston asetus (EU) 2022/1854⁸. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet myös Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun tarjoamisen talousarviokustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Samaan aikaan covid-19-kriisiin liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset supistuivat 1,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 3,4 prosenttia, sillä suurin osa covid-19-kriisin johdosta toteutetuista toimenpiteistä lakkautettiin asteittain.

---

⁷ Uusi tilastollinen käsittelytapa merkitsi sitä, että alijäämää tarkistettiin ylöspäin 1,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Verohyvitykset, joita uusi tilastollinen käsittelytapa koskee, ovat kasvattaneet alijäämää arviolta 2,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2022.

⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

- (15) Neuvosto suositti⁹ 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Italia rahoittaa vuonna 2022 tukivälineen avulla lisäinvestointeja, joilla tuetaan elpymistä, ja noudattaa samalla maltillista finanssipolitiikkaa. Neuvosto suositti lisäksi, että Italia jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja. Neuvosto suositti myös, että Italia rajoittaa kansallisesti rahoitettujen juoksevien menojen kasvua.
- (16) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys¹⁰ oli vuonna 2022 kasvua tukeva eli – 3,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Neuvoston suosituksen mukaisesti Italia jatkoi elpymisen tukemista tukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (0,4 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan vireyteen neutraali vaikutus¹¹. Sen vuoksi Italia on neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan vireyteen elvyttävä, 2,4 prosenttiyksikön vaikutus. Tässä merkittävässä elvyttävässä vaikutuksessa olivat mukana energian hintojen nousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen finanssipoliittisten toimenpiteiden lisävaikutus (lisännettökustannukset julkiselle taloudelle 2,2 % suhteessa BKT:hen) sekä kustannukset, jotka johtuvat tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille (0,1 % suhteessa BKT:hen). Sen vuoksi Italia on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa.

---

⁹ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Italian vuoden 2021 vakausohjelmasta (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 53).

¹⁰ Finanssipolitiikan vireytystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

¹¹ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan elvyttävä vaikutus, joka on 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä johtuu siitä, että rakennusten perusparannusten verohyvityksiin liittyvät menot ovat kasvaneet, mikä kirjataan pääomansiirroksi.

- (17) Vuoden 2023 vakausohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on komission kevään 2023 talousennusteen mukainen sekä vuoden 2023 että vuoden 2024 osalta. Hallitus ennustaa reaalisena BKT:n kasvavan 1,0 prosentin vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa puolestaan reaalisena BKT:n ennustetaan kasvavan siten, että kasvu on hieman suurempi eli 1,2 prosenttia vuonna 2023 ja hieman pienempi eli 1,1 prosenttia vuonna 2024. Tämä johtuu pääasiassa investointien vähäisemmästä vaikutuksesta, sillä hallitus ennustaa investointien kasvavan vuosittain 3,4 prosenttia, kun taas komission ennusteiden mukaan kasvu on 1,4 prosenttia.
- (18) Hallitus odottaa vuoden 2023 vakausohjelmassaan, että julkisen talouden alijäämä supistuu 4,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä vuonna 2023 tapahtuva supistuminen johtuu pääasiassa siitä, että asuntojen perusparannuksiin tehtäviä yksityisiä investointeja tukeviin verohyvityksiin liittyvät pääomansiirrot ovat vähentyneet ja että työntekijöiden palkkakustannukset ovat pienentyneet vuosien 2019–2021 julkisyhteisöjen sopimusten takautuvan uusimisen seurauksena, sillä huomattava osa uusimisen aiheuttamista kustannuksista kirjattiin vuonna 2022. Myös tuotantotukia on vähennetty ja sähkö- ja kaasuyhtiöille myönnettyjä verohyvityksiä on pienennetty ja korkomenot ovat supistuneet etupäässä inflaatioon sidottujen valtion joukkovelkakirjalainojen aiempaa pienempien tuottojen takia. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 144,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2023 loppuun mennessä 142,1 prosenttiin. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä vastaa vuoden 2023 vakausohjelmassa ennakoitua alijäämää. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa pienempi, 140,4 prosenttia. Ero johtuu komission kevään 2023 talousennusteen mukaisesta nimellisen BKT:n nopeammasta kasvusta.

(19) Toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 (erityisesti tuet sähkö- ja kaasuyhtiöille, toimenpiteet kaasualan yleisten järjestelmämaksujen valvomiseksi, kaasun alv-kannan alentaminen sekä sosiaaliturvamaksujen alentaminen tietyn tulorajan alittavien työntekijöiden osalta), sekä uusista toimenpiteistä, kuten lämmitysbonus kaikille kotitalouksille lokakuun ja joulukuun 2023 välisenä aikana. Kyseisten toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan osittain verottamalla energiatoimittajien satunnaisia voittoja. Kun kyseiset tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen¹². Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet on kohdennettu energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin tai yrityksiin, vaikka useimmilla energian tukitoimenpiteillä ei täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹³ noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 1,2 % suhteessa BKT:hen). Lisäksi odotetaan, että vuoden 2023 julkisen talouden rahoitusasema hyötyy siitä, että covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet lopetetaan kokonaan (1,1 % suhteessa BKT:hen).

---

¹² Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹³ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Italian kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 96).

- (20) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2022 antamassaan suosituksessa, että Italia varmistaisi vuonna 2023 maltillisen finanssipolitiikan erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvun pienemmäksi kuin keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu¹⁴, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Italian olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Italialle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.

---

¹⁴ Italian keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu (kymmenen vuoden keskiarvo) on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 6,4 prosenttia.

(21) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan kiristävä (+2,6 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli elvyttävä (-3,2 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka on 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näin ollen voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu ei ole 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kiristävä vaikutus johtuu lähinnä siitä, että energian hintojen noususta kärsivien kotitalouksien ja yritysten tukemiseksi toteutettavien toimenpiteiden (kohdennetut ja kohdentamattomat toimenpiteet) kustannukset ovat vähentyneet (1,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) kasvua vauhdittavat pääasiassa eläkemenojen kasvu, joka johtuu eläkkeiden osittaisesta indeksoinnista edellisen vuoden inflaatiovauhdin perusteella¹⁵, ja äskettäin hyväksytyt leikkaukset pieni- ja keskituloisten työntekijöiden verokiilaan. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavien menojen ennakoitaan olevan 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä¹⁶. Sen vuoksi Italia aikoo rahoittaa lisäinvestointeja tukivälineestä ja muista unionin varoista, ja sen ennakoitaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Italia aikoo rahoittaa julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen. Esimerkkeinä voidaan mainita investoinnit rautatieverkkoon, uusiutuvaan energiaan, vetyyn, sähköverkkoihin, kestävään liikkuvuuteen ja maa- ja vesivarojen suojeluun sekä investoinnit, jotka liittyvät julkishallinnon pilvipalveluinfrastruktureihin; näitä investointeja rahoitetaan osittain tukivälineellä ja muilla unionin varoilla. Italiaa toukokuussa 2023 koetelleiden tuhoisien tulvien yhteydessä annetun suoran hätätilanteen tuen kustannukset on tarkoitus ottaa huomioon myöhemmin arvioitaessa suosituksen noudattamista, ja ne katsotaan periaatteessa kertaluonteisiksi ja väliaikaisiksi toimenpiteiksi¹⁷.

---

¹⁵ Laissa nro 197/2022 säädetään vuosina 2023–2024 myönnettyjen eläkkeiden indeksointimekanismin osittaisesta tarkistamisesta, joka rajoitti inflaation vaikutusta julkisen talouden ennusteisiin.

¹⁶ Muilla kansallisesti rahoitettavilla pääomamenoilla ennakoitaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 2,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä selittyy sillä, että rakennusten peruskorjaukseen tarkoitettuihin verohyvityksiin liittyvien menojen odotetaan vähenevän.

¹⁷ Ks. kertaluonteisen toimenpiteen määritelmä julkista taloutta EMU:ssa käsittelevästä Euroopan komission raportista 2015.

- (22) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämän odotetaan pienenenevän vuoden 2023 vakausohjelman mukaan 3,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Alijäämän supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa väliuotekäyttöön sekä sähkö- ja kaasuyhtiöille myönnettäviin verohyvityksiin liittyvien menojen vähenemisestä. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä 141,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 3,7 prosenttia vuonna 2024. Tämä vastaa vuoden 2023 vakausohjelmassa ennakoitua alijäämää. Komission kevään 2023 talousennuste ei kuitenkaan sisällä suunniteltuja alijäämää kasvattavia toimenpiteitä, joiden vaikutus on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja joiden yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteesta pienempi, 140,3 prosenttia. Ero johtuu komission talousennusteen mukaisesta nimellisen BKT:n nopeammasta kasvusta.
- (23) Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan kaikista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Myös komission oletus on, että kaikista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.

- (24) Asetuksessa (EY) N:o 1466/97 kehoitetaan parantamaan rakenteellista rahoitusasemaa vuosittain keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteen saavuttamiseksi käyttäen viitearvona 0,5:tä prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁸. Ottaen huomioon julkisen talouden kestävyteen liittyvät näkökohdat ja tarpeen supistaa alijäämää alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen komissio katsoo, että rakenteellista rahoitusasemaa olisi asianmukaista parantaa vähintään 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Jotta tällainen parannus voidaan varmistaa, kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen kasvu ei komission menetelmän mukaisesti saisi vuonna 2024 olla enempää kuin 1,3 prosenttia, kuten nyt suositellaan. Samaan aikaan olisi asteittain luovuttava jäljellä olevista energiaturvatoimenpiteistä (komission tämänhetkisen arvion mukaan 1,0 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023), jos energiamarkkinoiden kehitys sen sallii, ja aloitettava vähiten kohdennetuista toimenpiteistä, ja saatavat säästöt olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Komission arvioiden mukaan tämä johtaisi nettomääräisten perusmenojen kasvuun, joka jäisi alle vuodeksi 2024 suositellun kasvun.
- (25) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,8 prosenttia vuonna 2024. Tämä jää alle suositellun kasvuvauhdin. Italiaa toukokuussa 2023 koetelleiden tuhoisien tulvien yhteydessä annetun suoran hätätilanteen tuen kustannukset on tarkoitus ottaa myöhemmin huomioon arvioitaessa suosituksen noudattamista, ja ne katsotaan periaatteessa kertaluonteisiksi ja väliaikaisiksi toimenpiteiksi.
- (26) Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkiset investoinnit kasvavat vuosien 2023 ja 2024 välisenä aikana 3,3 prosentista suhteessa BKT:hen 3,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Investoinnit kasvavat, koska sekä kansallisesti rahoitettuja investointeja että investointeja, joita unioni rahoittaa muun muassa tukivälineen kautta, lisätään. Vuoden 2023 vakausohjelmassa mainitaan uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyttä sekä kestävä ja osallistavaa kasvua. Kyseisiin uudistuksiin ja investointeihin kuuluvat julkisia hankintoja koskevan lain uudistus, joka on myös osa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, sekä maaliskuussa 2023 annettuun valtuuslakiin sisältyvä verojärjestelmän uudistus (’verouudistusta koskeva valtuuslaki’).

---

¹⁸ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklassa edellytetään myös yli 0,5 prosentin sopeutusta suhteessa BKT:hen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu huomattavampia riskejä.

- (27) Vuoden 2023 vakausohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu 3,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja 2,5 prosenttiin vuoteen 2026 mennessä. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan sen vuoksi olevan enintään 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodesta 2025 alkaen. Vuoden 2023 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velka supistuu siten, että se on vuoden 2024 lopussa 141,4 prosenttia ja vuoden 2026 loppuun mennessä 140,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (28) Työn verokiila on pysynyt Italiassa suurena kaikilla tulotasoilla verrattuna muihin jäsenvaltioihin huolimatta vuonna 2022 toteutetusta henkilökohtaisten tuloverojen kevennyksestä. Lisäksi kiinteän veromallin ulottaminen koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia herättää huolta verojärjestelmän tasapuolisuudesta ja tehokkuudesta. Myös ansioiden korotuksia koskevan uuden kiinteän veromallin käyttöönotto vuoden 2023 osalta monimutkaisti tilannetta. Hallitus hyväksyi maaliskuussa 2023 uuden valtuuslain verojärjestelmän yleistä uudistusta varten ('verouudistusta koskeva valtuuslaki'). Sen odotetaan korjaavan joitakin pitkäaikaisia heikkouksia muun muassa keventämällä työn verotusta sekä järjeistämällä ja yksinkertaistamalla verotukia ja yhteisöveroja. Tätä uudistusta toteutettaessa on ratkaisevan tärkeää säilyttää verojärjestelmän progressiivisuus, yksinkertaistaa järjestelmää, lisätä työnteon kannustimia, vahvistaa verosäännösten noudattamista ja varmistaa budjettineutraalius. Tältä osin on mahdollista lisätä tuloja muista, kasvun kannalta vähemmän haitallisista lähteistä, kuten kiinteistöistä, arvonlisäverosta ja rannikkoalueille sijoittuvan valtion omaisuuden käyttöluvista, jotta työhön kohdistuvaa verorasitusta voitaisiin keventää budjettineutraalilla tavalla. Myös ympäristöverojen suunnittelua on mahdollista parantaa, sillä suhteellisen suurista tuloista huolimatta ympäristöverotus ei edistä riittävästi siirtymistä puhtaampaan teknologiaan. Tämä johtuu osittain ympäristölle haitallisten tukien laajamittaisesta käytöstä. Lisäksi on tärkeää ratkaista pitkäaikainen haaste, joka ei sisälly verouudistusta koskevaan valtuuslakiin, eli kiinteistöveron laskemisen perustana käytetyt suurelta osin vanhentuneet kiinteistöarvot.

(29) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Italian elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on käynnissä, mutta viivästysten riski kasvaa jatkuvasti. Italia toimitti kolme maksupyyntöä, jotka vastasivat 151:tä suunnitelmaan sisältyvää välitavoitetta ja tavoitetta ja joiden perusteella maksettiin yhteensä 42 miljardia euroa (määrä koskee kahta ensimmäistä maksupyyntöä ja kolmatta maksupyyntöä arvioidaan parhaillaan). Elpymis- ja palautumissuunnitelman ripeä täytäntöönpano ja sen muutoksen pikainen käsittely ovat olennaisen tärkeitä, koska tukiväline on käytössä väliaikaisesti, vuoteen 2026 asti. On tärkeää, että Italia vahvistaa hallinnollisia valmiuksiaan erityisesti valtiotasoa alemmalla tasolla, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelmassa annettujen sitoumusten täyttämistä voidaan jatkaa. Lisäksi tehokas ja kaikilta osin toimiva hallintokehys on edelleen avainasemassa suunnitelman sujuvan ja oikea-aikaisen täytäntöönpanon kannalta. On edelleen ratkaisevan tärkeää tunnistaa mahdolliset viivästykset ja täytäntöönpano-ongelmat varhaisessa vaiheessa ja ryhtyä oikea-aikaisiin toimiin niiden ratkaisemiseksi. Italia ilmoitti asetuksen (EU) 2021/241 14 artiklan 6 kohdan mukaisesti 31 päivänä maaliskuuta 2023 aikomuksestaan pyytää tukivälineestä täydentävää lainatukea. Neuvottelut suunnitelmaan tehtävästä lisäyksestä ja REPowerEU-luvusta ovat käynnissä, vaikka Italia ei ole toimittanut virallista ehdotusta. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Italian strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

- (30) Komissio hyväksyi useimmat Italian koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022 ja yhden asiakirjan vuonna 2023. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Italian alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (31) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Italiassa on ratkaistavanaan useita energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään liittyviä lisähaasteita, jotka koskevat erityisesti uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, kaasun siirtoa, energiatehokkuutta, vihreän siirtymän edellyttämisen osaamisen tuottamista ja hankkimista sekä kestävästä liikkuvuudesta.
- (32) Uusiutuvan energian tuotantokapasiteetti kasvoi kuluneen vuoden aikana hyvin hitaasti, ja fossiilisten polttoaineiden osuus energialähteiden yhdistelmästä on edelleen merkittävä. Italia on pyrkinyt nopeuttamaan uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa tekemällä joitakin muutoksia nykyiseen kehykseen, jolla säännellään uusiutuvien energialähteiden lupamenettelyjä. Lisätoimia tarvitaan, jotta voidaan varmistaa hallintokehyksen ja sääntelykehyksen välinen johdonmukaisuus sekä kansallisella että valtiotasoa alemmalla tasolla ja niiden merkityksellisyys uusimman energiateknologian kannalta. Esimerkiksi kaikki asiaan liittyvät normit voitaisiin konsolidoida yhdeksi ainoaksi säädöstekstiksi (*Testo unico*). Samalla on päivitettävä suuntaviivoja, joiden mukaisesti valtiotasoa alempien hallintotasojen viranomaiset arvioivat hankkeita. Tarvitaan myös lisäinvestointeja kansallisen verkon parantamiseksi ja yhteenliittäntöjen luomiseksi Manner-Italian, Sisilian ja Sardinian välille, jotta voidaan saavuttaa odotettu suurempi tuotantokapasiteetti ja hyödyntää siihen liittyvää uusiutuvan energian tuotannon kasvua.

- (33) Kaasuverkossa on edelleen pullonkauloja. Italia käy keskusteluja Pohjois-Afrikan kumppaneiden kanssa investoinneista, joiden tarkoituksena on lisätä olemassa olevien putkien ja kaasuyhdysjohtojen tuontikapasiteettia. Tämä auttaisi monipuolistamaan tuontia ja siten vahvistamaan toimitusvarmuutta. Lisäinvestointeja kuitenkin tarvitaan, jotta voidaan poistaa pullonkaulat Italian nykyisestä verkosta, jossa ei ole riittävästi kapasiteettia maahan saapuvan kaasun siirtämiseen maan eteläosista pohjoisosiin. Investoinnit fossiilisten polttoaineiden infrastruktuuriin on rajoitettava ehdottoman välttämättömään, ja ne on suunniteltava siten, että niissä otetaan huomioon tulevaisuuden vaatimukset. Näin vältetään lukkiutuminen teknologioihin, jotka eivät ole ilmastotavoitteiden mukaisia tai jotka kasvattavat energiasiirtymän kustannuksia.
- (34) Maakaasun kulutus vähentyi Italiassa 19 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1369¹⁹ säädetyn 15 prosentin vähennystavoitteen. Italia voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtäviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka neuvoston asetuksen (EU) 2023/706²⁰ mukaisesti. Rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet on kohdennettava. Italian rakennuskannan energiatehokkuuspotentiaali on huomattava, erityisesti kun otetaan huomioon vanhojen ja energiantensiivisten rakennusten suuri osuus. Elpymis- ja palautumissuunnitelman nykyisiä toimenpiteitä voitaisiin täydentää kohdennettujen kannustinjärjestelmien kaltaisilla toimenpiteillä, joilla lisätään energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten, myös liikerakennusten ja julkisten vuokra-asuntojen, energiatehokkuutta varmistuen samalla, että haavoittuvassa asemassa olevat kotitaloudet hyötyvät kyseisistä toimenpiteistä, ja välttämällä regressiivisiä vaikutuksia. Kyseiset toimenpiteet hyödyttäisivät erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja mikroyrityksiä, joilla ei useinkaan ole teknisiä ja taloudellisia valmiuksia parantaa energiatehokkuuttaan. Samat toimenpiteet auttaisivat myös vähentämään energiaköyhyyttä. Lisäksi energiaköyhyyttä voitaisiin vähentää muilla toimenpiteillä, kuten keskitetyillä palvelupisteillä, jotka tarjoavat yksilöllisiä energiansäästöpalveluja. Energiatehokkuutta voitaisiin parantaa myös lisäämällä markkinavalvontaa ekosuunnittelun ja energiamerkitöjen osalta.

---

¹⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

²⁰ Neuvoston asetus (EU) 2023/706, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2023, asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi (EUVL L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (35) Infrastruktuuripuutteet ja ympäristön kannalta haitalliset tuet, muun muassa maantieliikenteen alalla, ovat edelleen merkittäviä ja estävät siirtymistä kestävämpiin liikenneratkaisuihin. Esimerkiksi keskimääräinen latauspisteiden määrä on edelleen alle unionin keskiarvon. Ympäristön kannalta haitallisia tukia ovat muun muassa yksityiskäytössä olevien työsuhdeautojen kiinteä verotus ja rahtiliikenteessä käytettävän dieselöljyn valmisteveron palauttaminen. On keskeisen tärkeää jatkaa toimia latausasemien käyttöön ottamiseksi ja ympäristön kannalta haitallisten tukien poistamiseksi, jotta voidaan vakiinnuttaa päästöttömien ajoneuvojen markkinat.
- (36) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleenkoulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleenkohdentamisen edistämisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Italiassa on pulaa sekä korkean että matalan osaamistason työntekijöistä, jotka ovat keskeisiä vihreän siirtymän kannalta. Samaan aikaan koulutustuki ei useinkaan saavuta niitä työntekijöitä, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa kaikkein todennäköisimmin. Vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen puute julkisella sektorilla ja erityisesti paikallistasolla jarruttaa myös vihreitä investointeja. Italiassa on suuria alueellisia eroja, jotka uhkaavat pahentua, jos paikalliset työmarkkinat eivät kykene hyödyntämään vihreän siirtymän tarjoamia mahdollisuuksia. Lisäksi vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen, kuten maaperän kestävään hoitoon liittyvän osaamisen, edistäminen on keskeisessä asemassa ilmastonmuutoksen vaikutusten, erityisesti pahenevien tulvien ja jatkuvan kuivuuden, torjunnassa.
- (37) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 vakausohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto²¹ ilmenee suosituksesta 1.

---

²¹ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

- (38) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto on suosittanut, että euroalueen jäsenvaltiot ryhtyvät – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimiin, joiden avulla ne i) säilyttävät velkakestävyuden ja pidättäytyvät laaja-alaisesta kokonaiskysynnän tukemisesta vuonna 2023, kohdentavat korkeiden energian hintojen vaikutuksen lieventämiseksi toteutettavat finanssipoliittiset toimenpiteet paremmin ja selvittävät asianmukaisia tapoja lopettaa tuki energian hintapaineiden vähentyessä, ii) pitävät julkisten investointien määrän korkeana ja edistävät yksityisiä investointeja, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää, iii) tukevat palkkakehitystä, joka lieventää ostovoiman heikkenemistä, rajoittaen samalla kerrannaisvaikutuksia inflaatioon, parantavat edelleen aktiivista työvoimapolitiikkaa ja korjaavat osaamisvajeita, iv) parantavat liiketoimintaympäristöä ja varmistavat, että yrityksille annettava energiatuki on kustannustehokasta, väliaikaista ja kohdennettu elinkelpoisiin yrityksiin ja että sillä ylläpidetään kannustimia vihreään siirtymään, ja v) säilyttävät makrotalouden vakauden ja seuraavat riskejä sekä jatkavat samalla työtä pankkiunionin viimeistelemiseksi. Italian osalta suosituksilla 1, 2 ja 3 myötävaikutetaan euroaluetta koskevassa vuoden 2023 suosituksessa esitettyjen ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen suosituksen täytäntöönpanoon.
- (39) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2023 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät suosituksesta 1. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät suureen julkiseen velkaan ja tuottavuuden vähäiseen kasvuun. Suositus 2 edistää suosituksen 1 noudattamista. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä myötävaikutetaan sekä epätasapainojen korjaamiseen että euroaluetta koskevassa vuoden 2023 suosituksessa esitettyjen suositusten täytäntöönpanoon johdanto-osan 38 kappaleen mukaisesti,

SUOSITTAA, että Italia toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

varmistaa finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun vuonna 2024 enintään 1,3 prosenttiin²²;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

noudattaa vuoden 2024 jälkeen edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään parempaa tuottavuutta ja voimakkaampaa kestäväa kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

alentaa edelleen työn verotusta ja tehostaa verojärjestelmää hyväksymällä ja panemalla asianmukaisesti täytäntöön verouudistusta koskevan valtuuslain, säilyttäen samalla verojärjestelmän progressiivisuuden ja lisäten järjestelmän oikeudenmukaisuutta erityisesti virtaviivaistamalla ja vähentämällä verotukia, mukaan lukien arvonlisäveroon liittyvät ja ympäristön kannalta haitalliset tuet, sekä vähentämällä verosäännösten monimutkaisuutta; muuttaa kiinteistörekisteriarvot vastaamaan nykyisiä markkina-arvoja;

---

²² Tämän arvioidaan vastaavan rakenteellisessa rahoitusasemassa vähintään 0,7 prosentin vuotuista parannusta suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kuten johdanto-osan 24 kappaleessa todetaan.

2. varmistaa tehokkaan hallinnon ja vahvistaa hallinnollisia valmiuksia erityisesti valtiotasoa alemmalla tasolla, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelma voidaan panna täytäntöön nopeasti ja luotettavasti; viimeistelee REPowerEU-luvun ripeästi, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;
3. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista; yksinkertaistaa lupamenettelyjä, jotta uusiutuvan energian lisäkapasiteetin tuotantoa voidaan nopeuttaa, ja kehittää sähköverkkoyhteyksiä lisäkapasiteetin hyödyntämiseksi; lisää sisäistä kaasunsiirtokapasiteettia energian tuonnin monipuolistamiseksi ja toimitusvarmuuden parantamiseksi; parantaa asuin- ja liikekiinteistöjen energiatehokkuutta muun muassa paremmin kohdennetuilla kannustinjärjestelmillä, jotka kohdistuvat erityisesti kaikkein haavoittuvimpiin kotitalouksiin ja energiatehokkuudeltaan heikoimpiin rakennuksiin; edistää kestävästä liikkuvuudesta muun muassa poistamalla ympäristölle haitalliset tuet ja nopeuttamalla latausasemien käyttöönottoa; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämien taitojen ja osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja